

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี
ผู้วิจัย	ปิยะนันท์ ลิ้มเรืองรอง
ปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	
	กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, Ph.D. (Nursing)
	รติมา จำปรัตน์, วท.บ. (พยาบาล)
	ยาใจ สิทธิมงคล, Ph.D. (Nursing)
วันที่สำเร็จการศึกษา	25 สิงหาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

โรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญมากในปัจจุบัน เพราะเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ยังไม่มีวิธีรักษาให้หายขาดได้ แต่จำนวนผู้ติดเชื้อกลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และมารดาหลังคลอด ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ประสบกับปัญหาและความสูญเสียที่รุนแรง เนื่องจากการติดเชื้อ เอช ไอ วี สามารถแพร่กระจายจากมารดาไปสู่ทารกในครรภ์หรือบุตรในระยะคลอดได้ ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานที่ทุกคามด้านร่างกายและด้านจิตใจแก่มารดาอย่างรุนแรง ทำให้มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี เกิดความรู้สึกรับผิดชอบค่าในตนเอง และมักจะส่งผลให้มารดาในกลุ่มนี้แสดงพฤติกรรมการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาที่ไม่เหมาะสมและขาดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเชื่อว่าหากมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดีเพียงพอน่าจะช่วยให้มารดาสามารถปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดได้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี โดยอาศัยกรอบแนวคิดการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของรอยเป็นกรอบทฤษฎีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นมารดาหลังคลอดที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่มารับบริการตรวจหลังคลอด และมารดาที่พยานุเคราะห์สุขภาพ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลราชวิถี สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และเวชพยาบาล จำนวน 80 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และแบบสอบถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.5313$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การสนับสนุนด้านทรัพยากร การสนับสนุนด้านอารมณ์ และการสนับสนุนด้านข้อมูล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .001 และ .01 ตามลำดับ ($r=.5559, .4875$ และ $.3474$) นอกจากนี้พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.3886$) สำหรับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาได้ในระดับดีและปานกลาง

จากผลการศึกษาคั้งนี้สรุปได้ว่า มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดี จะสามารถปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดได้ดีด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรส่งเสริมให้มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี ได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยการส่งเสริมให้ครอบครัวและบุคลากรด้านการแพทย์มีการดูแลและสนับสนุนทางด้านจิตใจ อารมณ์ โดยการให้กำลังใจแก่มารดาที่ติดเชื้อ ตลอดจนการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และ ทรัพยากรด้านการเงินจากสามีและครอบครัว อันจะส่งผลให้มารดาที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี มีการปรับตัวและปฏิบัติตนในบทบาทการเป็นมารดาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป